

1959. évi IV. törvény

a Polgári Törvénykönyvről¹

8. Az egyesület és a köztestület¹⁰⁴

61. §¹⁰⁵ (1) Az egyesület olyan Magyarországon önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező szervezet, amely az alapszabályában meghatározott célra alakul, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét. Az egyesület jogi személy.

(2) Egyesület elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység folytatása céljából nem hozható létre, ilyen tevékenységet csak a célja megvalósításának előmozdítása érdekében, kiegészítő jelleggel végezhet.

(3) Az egyesület alapításához az szükséges, hogy legalább 10 alapító tag az egyesület megalakítását kimondja, az egyesület alapszabályát elfogadja, ügyintéző és képviseleti szerveit megválassza és Magyarországon székhellyel rendelkezik.

(4) Az egyesület megalapítását követően kérni kell annak nyilvántartásba vételét. Az egyesület nyilvántartásba vétele nem tagadható meg, ha az egyesület

- a) alapszabályában foglalt célok és tevékenységek nem ellentétesek az Alaptörvénnyel, és
- b) alapítói eleget tettek a törvényben előírt követelményeknek.

(5) Az egyesület alapszabálya az egyesület valamely szervezeti egységét jogi személlyé nyilváníthatja, ha annak önálló ügyintéző és képviseleti szerve van, továbbá rendelkezik a működéséhez szükséges vagyonnal.

(6) Az egyesület a nyilvántartásba vételével jön létre. Az alapszabály módosítása esetén az egyesület nyilvántartásba vételére irányadó szabályokat kell alkalmazni.

62. §¹⁰⁶ (1) Az egyesület alapszabályában rendelkezni kell a szervezet nevéről, céljáról és székhelyéről, szervezetéről, a tagsági jogviszony keletkezésének és megszűnésének módjáról és feltételeiről.

(2) Az egyesület alapszabálya az abban meghatározott célkitűzéseknek megfelelően biztosítja a szervezet működését, elősegíti a tagok jogainak és kötelességeinek érvényesülését.

(3) Az egyesület tagja

- a) részt vehet az egyesület tevékenységében és rendezvényein;
- b) választhat és választható az egyesület szerveibe;
- c) köteles eleget tenni az alapszabályban meghatározott kötelességeinek;
- d) nem vélelmezhető az egyesület céljának megvalósítását.

(4) Az egyesület alapszabálya különleges jogállású tagságról (pártoló tag, tiszteletbeli tag) is rendelkezhet. A pártoló tag az egyesület tevékenységében csak vagyoni hozzájárulással vesz részt, a tiszteletbeli tagot az egyesület tagjai választják meg e tagságra. A különleges jogállású tagok az egyesület szerveibe nem választhatnak és az egyesületi szervek döntéshozatalában csak tanácskozási joggal vehetnek részt. Költségvetési szerv egyesület pártoló tagja nem lehet.

(5) Az egyesület ügyintéző és képviseleti szervének tagja az lehet,

a) aki legalább korlátozottan cselekvőképes, kivéve, ha a cselekvőképességét a bíróság a képviseleti joggal érintett ügycsoportban korlátozta, és

b) a közügyek gyakorlásától nincs eltöltve, és

c) aki

ca) magyar állampolgár, vagy

cb) a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározottak szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezik, vagy

cc) a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozik, és bevándorolt vagy letelepedett jogállású, illetve tartózkodási engedéllyel rendelkezik.

(6)¹⁰⁷ Az egyesület szervei által hozott jog- vagy alapszabálysértő határozat megsemmisítése iránt bármely tag - a különleges jogállású tag csak érintettsége esetén -, a határozat tudomására jutásától számított harminc napos jogvesztő határidőben pert indíthat. A perindítás a határozat végrehajtását nem gátolja, a bíróság azonban indokolt esetben - a tag kérelmére - a határozat végrehajtását felfüggesztheti. A per a törvényszék hatáskörébe tartozik.

(7) A vallási tevékenységet is végző egyesületek esetében a vallási tevékenységgel összefüggően meghozott határozatokra nézve a (6) bekezdés rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

(8) Az egyesület a vagyonával önállóan gazdálkodik, tartozásaiért saját vagyonával felel. A tagok - a tagdíj megfizetésén túl - az egyesület tartozásaiért saját vagyonukkal nem felelnek.

63. §¹⁰⁸ (1) Az egyesület legfőbb szerve a tagok összessége (taggyűlés) vagy a tagok által - az alapszabályban meghatározottak szerint - közvetlenül vagy közvetett úton legfőbb szervként választott testület.

(2) Az egyesület legfőbb szervét szükség szerint, de legalább évenként egyszer össze kell hívni. A legfőbb szervet össze kell hívni akkor is, ha azt a bíróság elrendeli, illetve ha azt a tagok legalább egytizede vagy az alapszabályban ettől eltérően meghatározott hányada - az ok és a cél megjelölésével - kéri. A legfőbb szerv ülése személyes részvétellel elektronikus úton is lefolytatható, ha a legfőbb szerv tagjainak személyazonossága az igénybe vett elektronikus úton megfelelően igazolható, dokumentálható és ennek lehetőségét és módját a létesítő okirat rögzíti.

(3) Az egyesület ügyintéző és képviseleti szerve a tagok által ilyen célból - az alapszabályban meghatározottak szerint - közvetlenül vagy közvetett úton választott testület (elnökség) vagy személy.

(4) Az egyesület legfőbb szervének hatáskörébe tartozik:

a) az alapszabály megállapítása és módosítása;

b) az éves költségvetés, illetve az előző évről szóló számviteli beszámoló elfogadása, ha törvény eltérően nem rendelkezik;

c) az ügyintéző és képviseleti szerv éves beszámolójának elfogadása;

d)¹⁰⁹ az egyesület más egyesülettel való egyesülésének vagy feloszlásának kimondása;

e) az ügyintéző és képviseleti szerv tagjainak megválasztása és visszahívása;

f) döntés mindazokban az ügyekben, amelyeket az alapszabály a legfőbb szerv kizárólagos hatáskörébe utal.

(5) Az egyesület éves költségvetésének megállapítását, a számviteli beszámoló elfogadását és az ügyintéző és képviseleti szerv éves beszámolójának megtárgyalását az alapszabály - a legfőbb szerv helyett - a szervezet más szervére bízhatja.

(6) Az egyesület szervei határozatképesek, ha tagjainak több mint a fele jelen van, az alapszabály ennél magasabb jelenléti arányt is megállapíthat. Az egyesület szervei határozataikat a jelenlévők szótöbbségével hozzák mindazon kérdésben, amely tekintetében az alapszabály a szótöbbség magasabb arányát nem írja elő.

(7)¹¹⁰ Ha az egyesület szerveinek ülése nem határozatképes, megismételt ülést kell tartani. A megismételt ülés a határozatképtelen ülést követő későbbi időpontra az eredetivel azonos napirenddel hívható össze. A megismételt ülés a legfőbb szerv esetében a megjelent tagok számától függetlenül, egyéb egyesületi szerv esetén pedig a (6) bekezdésben foglalt rendelkezés szerint határozatképes.

64. §¹¹¹ (1) Az egyesület megszűnik, ha

a)¹¹² az egyesület egy másik egyesülettel egyesül (összeolvad, beolvad),

b) a legfőbb szerve a feloszlásáról határoz,

c) a bíróság feloszlátja,

d) a törvényességi ellenőrzési eljárás eredményeképpen a bíróság megszünteti vagy megállapítja megszűnését,

e) a fizetéseképtelensége miatt indult eljárásban a bíróság megszünteti,

és az egyesületet a nyilvántartásból törlik.

(2) Az (1) bekezdés b)-e) pontjaiban foglalt esetekben az egyesület jogutód nélkül szűnik meg. Az (1) bekezdés b) pontjában foglalt esetben végelszámolási eljárást, a c)-d) pontjában foglalt esetekben pedig kényszer-végelszámolást kell lefolytatni.

(3) A legfőbb szerv nem dönthet az egyesület feloszlásáról, ha az egyesülettel szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt vagy az egyesület fizetéseképtelenségét a bíróság megállapította.

(4) Az egyesület alapszabálya vagy törvény eltérő rendelkezése hiányában a jogutód nélkül megszünt egyesület - hitelezői igények kielégítése után - megmaradt vagyonát az egyesületi jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvényben meghatározott célra kell fordítani és az ott megjelölt módon kell nyilvánosságra hozni.

(5) Az egyesület nyilvántartásból való törlésére az egyesület nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

65. §¹¹³ (1) A köztestület önkormányzattal és nyilvántartott tagsággal rendelkező szervezet, amelynek létrehozását törvény rendeli el. A köztestület a tagságához, illetőleg a tagsága által végzett tevékenységhez kapcsolódó közfeladatot lát el. A köztestület jogi személy.

(2)¹¹⁴ Köztestület különösen a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Művészeti Akadémia, a gazdasági, illetve a szakmai kamara.

(3) Törvény meghatározhat olyan közfeladatot, amelyet a köztestület köteles ellátni. A köztestület a közfeladat ellátásához szükséges - törvényben meghatározott - jogosítványokkal rendelkezik, és ezeket öngazgatása útján érvényesíti.

(4) Törvény előírhatja, hogy valamely közfeladatot kizárólag köztestület láthat el, illetve, hogy meghatározott tevékenység csak köztestület tagjaként folytatható.

(5) A köztestület által ellátott közfeladatokkal kapcsolatos adatok közérdekűek.

(6) A köztestületre - ha törvény eltérően nem rendelkezik - az egyesületre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

11. Az alapítvány¹³²

74/A. § (1)¹³³ Magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság (a továbbiakban együtt: alapító) - tartós közérdekű célra - alapító okiratban alapítványt hozhat létre. Alapítvány elsődlegesen gazdasági tevékenység folytatása céljából nem alapítható. Az alapítvány javára a célja megvalósításához szükséges vagyont kell rendelni. Az alapítvány jogi személy.

(2)¹³⁴ Az alapítvány a bírósági nyilvántartásba vételével jön létre. A nyilvántartásba vétel nem tagadható meg, ha az alapító okirat az e törvényben meghatározott feltételeknek megfelel. Az alapítvány tevékenységét a nyilvántartásba vételről szóló határozat jogerőre emelkedése napján kezdheti meg.

(3)¹³⁵ A nyilvántartásba vétel után az alapító az alapítványt nem vonhatja vissza.

(4)¹³⁶ Az alapítványt annak székhelye szerint illetékes törvényszék (a továbbiakban: bíróság) veszi nyilvántartásba. A nyilvántartásba vételre irányuló kérelmet a bírósághoz az alapító nyújtja be. A kérelemhez csatolni kell a szervezetek és más, civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról, valamint e szervezetekkel összefüggő egyes polgári peres és nemperes eljárásokról szóló törvényben meghatározott okiratokat.

(5)¹³⁷ A bíróság a nyilvántartásba vételről nemperes eljárásban határoz. A bíróság a nyilvántartásba vételről szóló határozatát az ügyészségnek is kézbesíti.

(6)¹³⁸ Az alapítvány a nyilvántartásból való törléssel szűnik meg. A törlésre megfelelően alkalmazni kell az alapítvány nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat.

74/B. §¹³⁹ (1) Az alapító okiratban meg kell jelölni az alapítvány

a) nevét;

b) célját;

c) céljára rendelt vagyont és annak felhasználási módját;

d) székhelyét.

(2) Az alapító okiratban az alapító rendelkezhet az alapítványhoz való csatlakozás lehetőségéről és egyéb feltételekről is.

(3)¹⁴⁰ Az alapító az alapító okiratban az alapítvány szervezeti egységét jogi személynek nyilváníthatja, ha a szervezeti egységnek önálló ügyintéző és képviselői szerve van, valamint, ha rendelkezik a működéséhez szükséges, az alapítvány céljára rendelt vagyonból elkülönített vagyonnal.

(4)¹⁴¹ Ha az alapító az alapítványhoz való csatlakozást megengedi (nyílt alapítvány), az alapítványhoz - az alapító okiratban meghatározott feltételek mellett - bárki csatlakozhat. Nyílt alapítvány alapításakor az alapítvány rendelkezésére legalább olyan mértékű vagyont kell bocsátani, amely a működése megkezdéséhez feltétlenül szükséges.

(5)¹⁴² Az alapító az alapító okiratot indokolt esetben - az alapítvány nevének, céljának és vagyonának sérelme nélkül - módosíthatja. A módosításra egyebekben az alapítvány nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(6)¹⁴³ Az alapítvány gazdálkodására az egyesület gazdálkodására vonatkozó szabályok [62. § (3) bek.] az irányadók.

74/C. §¹⁴⁴ (1)¹⁴⁵ Az alapító - az alapító okiratban - kijelölheti a kezelő szervet, illetőleg ilyen célra külön szervezetet is létrehozhat. A kezelő szerv (szervezet) az alapítvány képviselője. Az alapító az alapító okiratban úgy is rendelkezhet - a (3) bekezdésben foglalt követelmény keretei között - hogy a kezelő szerv (szervezet) vagy annak tagja kijelölése meghatározott időtartamra vagy feltétel bekövetkezéséig áll fenn. E

rendelkezés azonban az időtartam lejárt, illetve a feltétel bekövetkezése esetén is csak az új kezelő szerv (szervezet), illetve az új tag kijelölésének bírósági nyilvántartásba vételével egyidejűleg válik hatályossá.

(2)¹⁴⁶ A bíróság köteles kezelő szerv (szervezet) kijelöléséről gondoskodni, ha erről az alapító nem rendelkezett, illetőleg a kezelő szerv (szervezet) a feladat ellátását nem vállalja.

(3)¹⁴⁷ Nem jelölhető ki, illetve nem hozható létre olyan kezelő szerv (szervezet), amelyben az alapító - közvetlenül vagy közvetve - az alapítvány vagyonának felhasználására meghatározó befolyást gyakorolhat.

(4)¹⁴⁸ Ha az alapító az alapítvány kezelésére külön szervezetet hoz létre, az alapító okiratban rendelkeznie kell annak összetételéről és meg kell jelölnie az alapítvány képviselőjére jogosult személyt, ha pedig a képviselőre többen jogosultak, úgy a képviselői jog gyakorlásának módját, illetőleg terjedelmét is. A képviselői jog korlátozása jóhiszemű harmadik személy irányában hatálytalan. Az alapító az alapító okiratban úgy is rendelkezhet, hogy a kezelő szerv (szervezet) az alapítvány alkalmazottjának képviselői jogot biztosíthat, megjelölve a képviselői jog gyakorlásának módját, illetőleg terjedelmét.

(5)¹⁴⁹ A kezelő szerv (szervezet) vagy annak tisztségviselője (tagja) által a feladatkörének ellátása során harmadik személynek okozott kárért az alapítvány felelős. A tisztségviselő (tag) az általa e minőségében az alapítványnak okozott kárért a polgári jog általános szabályai szerint felel.

(6)¹⁵⁰ Ha a kezelő szerv (szervezet) tevékenységével az alapítvány célját veszélyezteti, az alapító a kijelölést visszavonhatja és kezelőként más szervet (szervezetet) jelölhet ki.

(7)¹⁵¹ Az alapító az alapító okiratban az e törvényben biztosított jogainak gyakorlására - különösen halála, megszűnése esetére - maga helyett más személyt is kijelölhet. E személyre az alapítóra vonatkozó rendelkezések az irányadók. A kijelölést a nyilvántartásba vétel után az alapító nem vonhatja vissza. Alapító vagy a jogainak gyakorlására kijelölt más személy hiányában - a kezelő szerv (szervezet) vagy az ügyészség erre vonatkozó bejelentése alapján - az alapítói jogosultságok a bíróságot illetik meg.

74/D. §¹⁵² (1) Ha az alapítvány létrehozása az alapító okiratot tartalmazó végrendeletben történt, annak nyilvántartásba vétele iránt - ha az nem a végrendeleti végrehajtó feladata - a közjegyző által kirendelt ügygondnok köteles gondoskodni.

(2) A végrendeletben létesített alapítványt - nyilvántartásba vétele esetén - olyannak kell tekinteni, mint amely a javára rendelt vagyont az öröklés megnyíltával megszerezte. A végrendeletbe foglalt, de a törvényben meghatározott feltételek hiánya miatt nyilvántartásba nem vett alapítvány részére történő vagyonrendelést közérdekű meghagyásnak kell tekinteni.

74/E. §¹⁵³ (1)¹⁵⁴ A bíróság az alapítványt - törvényben meghatározott eljárást követően - a nyilvántartásból törli, ha az alapító okiratban meghatározott

- a) cél megvalósult;
- b) idő eltelt;
- c) feltétel bekövetkezett.

(2)¹⁵⁵ Az alapítványt az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően akkor is törölni kell a nyilvántartásból, ha a bíróság az alapítványt megszünteti vagy más alapítvánnyal való egyesítését rendeli el.

(3)¹⁵⁶ A bíróság az ügyész keresete alapján az alapítványt megszünteti, ha céljának megvalósítása lehetetlenné vált, illetőleg ha jogszabály-változás folytán a bejegyzést meg kellene tagadnia. A bíróság az alapító kérelme alapján az alapítványt megszünteti, ha az alapítvány céljainak megvalósítása lehetetlenné vált.

(4)¹⁵⁷ A bíróság az alapítványt megszüntetheti, ha a kezelő szerv (szervezet) tevékenységével az alapítvány célját veszélyezteti és az alapító - a bíróság felhívása ellenére - a kijelölést nem vonja vissza és kezelőként más szervet (szervezetet) nem jelöl ki.

(5)¹⁵⁸ A megszünt alapítvány vagyonát - az alapító okirat eltérő rendelkezése hiányában - a bíróság a Nemzeti Együttműködési Alap támogatására köteles fordítani.

(6)¹⁵⁹ A bíróság az érdekelt alapítók közös kérelmére - új alapítvány létrehozása vagy más alapítványhoz való csatlakozás céljából - elrendelheti az alapítványok egyesítését, ha ez az érintett alapítványok céljainak megvalósításával összhangban áll. Az alapítványok egyesítésére irányuló kérelemhez az új, illetőleg a megfelelően módosított - a megszünt alapítvány jogutódlásáról is rendelkező - alapító okiratot is csatolni kell, egyebekben a bíróság eljárására az alapítvány nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(7)¹⁶⁰ Az alapítvány nyilvántartására, felügyeletére, törvényességi ellenőrzésére, továbbá csőd-, végelszámolási és felszámolási eljárására, megszüntetésére az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni az alapítványokra vonatkozó, ott meghatározott eltérésekkel.

 74/F. §¹⁶¹ (1)¹⁶² Az alapítvány működése felett az ügyészség a reá irányadó szabályok szerint törvényességi ellenőrzést gyakorol.

(2) Ha az alapítvány működésének törvényessége másképp nem biztosítható, az ügyész a bírósághoz fordulhat. A bíróság határidő kitzűzésével kötelezi az alapítvány kezelőjét, hogy az alapítvány jogszabálynak

megfelelő működését állítsa helyre. A határidő eredménytelen eltelte után a bíróság az alapítványt megszünteti.

74/G. §¹⁶³